

SLOVENSKI NAROD

Škajna vsak dan po polno, izvenredne modelje in pravilne. — Inzerati: do 30 petič 2 D, do 100 vrst D 50 p, večji inzerati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji besede 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišstvo: Kraljeva ulica št. 3, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Naši Nemci in naši rojaki v Italiji

Odbor političnega in gospodarskega društva za Nemce v Sloveniji (Verein der Deutschen in Slovenien) je sprejel na svojem zadnjem zboru soglasno sledeči sklep, ki ga je stavil dr. Kamilo Morocutti:

»Nasilne brezpravnosti, ki so jim izpostavljene slovenske in nemške manjšine v Italiji, katera nasilstva so se v novejšem času še posebno podostrila ter privedla do sravnega napada na tiskarno in uredništvo slovenskega dnevnika »Edinost« v Trstu, do neutemeljene ustavitve izdajateljskega nemškega časopisa »Der Landsmann«, do uničenja nemškega in slovenskega šolstva, do skrutitve dragocenih kulturnih spomenikov, do aretacij, poniževanj in šikan vseh vrst, vsa ta nasilstva in brezpravna obsolajo odgovorni voditelji nemške manjšine v Sloveniji najodločneje!

V nasprotju je pomirjevalnemu duhu in mirobilnostni namenom velike evropske konference, ki je šele nedavno zborovala, ako so še vedno milijoni in milijoni evropskih manjšinskih narodov tlačani in sužnji, izročeni brez zaščite na milost in nemilost nekulturnemu, barbarskemu šovinizmu.

Pomirjevanje Evrope je brez pomirjenja narodnih manjšin neizvedljivo.

Taka nasilstva in brezpravna, ki so jim evropske manjšine povsod (?) izpostavljene in ki se izvajajo na posebno grob in brutalen način napram slovenskim in nemškim manjšinam v Italiji, ta nasilstva ne izpodbijajo samo obstoja prizadetih manjšin, temveč škodujejo istotaku živlenskimi interesom posamičnih držav, končno pa tudi nevarno ogrožajo polagoma započeto pomirjenje Evrope.

Zatiranje (?) nemška manjšina v Sloveniji dviga solidarna v silo skupno z brezpravno slovensko in nemško manjšino v Italiji svoj svarilen in obsoljavni glas pred evropskim kulturnim svetom, da pokaže na zatiranje slovenskih in nemških manjšin v Italiji, kar je v posmeh demokraciji in civilizaciji!

Voditeljem brezpravnih slovenskih in nemških manjšin v Italiji izražamo sožalje in naše globoko spoštovanje za njihov težki boj, ki ga že leta možajo in viteško bidejo za narodno in kulturno svobodo! (Sledijo podpisi vseh odbornikov.)

Ta najnovejši nemški pojav bi pozdravili z velikim veseljem, ako bi bil nastop uprizarjen iz srca, brez zahrbtnih namenov. Naravnost predzno čelo pa morajo imeti nemški mošje, ki istovetijo položaj nemške manjšine v Sloveniji s trpljenjem slovenske in nemške manjšine pod Italijo. Nemci naj navedejo fakta, kie in kedaj se je uničilo nemško šolstvo proti obstoju zakonom, kie so jim bile uničene tiskarne, kateri nemški časopisi so bili brez zakonite podpore ustavljeni. Kierkol izkažejo Nemci v enem okolišu 30 svojih za šolo godnih otrok, se jim po državnem zakonu mora odpreti šola z nemškim učnim jezikom. Nemški časopisi neovirano izhajajo po vseh mestih, kie je le par stotin Nemcev.

Sicer pa nas bodo voditelji takozvanih Nemcev v Sloveniji (najmanj 2/3 med njimi je renegatov) prepričali o svoji iskrenosti šele potem, kadar bodo enako odločno obsodili nemška nasilstva nad koroškimi Slovenci.

Predlagatelju citirane izjave g. dr. K. Morocutti priznavamo dobre namene, ako le ne bo ostal z njimi osamljen. Z zadovoljenjem smo čitali njegov članek v celiskem nemškem listu pod naslovom »Grundsätzliches zur Minderheitsfrage in Kärnten und Slovenien« kie piše med drugim: »Mi Nemci iz Jugoslavije smo izjavili v Zenevi, da se bomo odločno zavzeli za pravične zahteve koroških Slovencev (kar smo že tudi storili na merodajnem mestu pred par dnevi. Kie? S kakšnim uspehom?) In ako danes se posebe zahtevamo, nai se da koroškim Slovincem popolna nacionalna in kulturna svoboda vesti, nai se da možnost za narodno-kulturno somodolobno in samopravo, tako ie to le dosledna posledica naših skupnih sklepov, kie smo ih storili z voditelji primorskih in koroških Slovencev v Zenevi, vse to ie nuina posledica spoznanja narodne strplivosti.«

Lepim besedam nai sledijo sedaj tudi dejanja, potem pa si lahko postanemo še prijatelji.

Darujemo za sokolski Tabor!

Poslanik Bodrero in Stepan Radić

Pouk italijanščine v naših primorskih šolah. — Možnost sestanka Mussolini-Radić.

— Beograd, 14. decembra. (Izv.) Beogradski listi objavljajo zelo obširna poročila o Radićevem govoru v Mariboru. Iz črpn poročilo objavlja zlasti »Vreme«, ki ima za zunanja poročila prav dobro organizirano službo. Tudi ostali listi objavljajo poročila o mariborskem Radićevem shodu s konstatacijo, da je bil Stepan Radić v svojem govoru zelo zmeren in previden. Poročevalci »Vremena« javlja iz Maribora tudi nekatere podrobnosti o sestanku prosvetnega ministra in italijanskega poslanika Bodrero. Stepan Radić je izjavil zastopniku Italije, da nima ničesar proti temu, da se ljudje v Primorju učijo italijanskega jezika in da se italijanščina uvede tudi v naših šolah v Dalmaciji. — Po informacijah našega dopisnika je prosvetni minister Stepan Radić poslaniku Bodreru pojasnil v bistvenih točkah glavna načela prosvetne politike, v kolikor se nanaša na Italijane v Dalmaciji ter obenem tudi pojasnil težki položaj jugoslovenske narodne manjšine v Italiji. Italija je velekulturna država, zato mora biti veliki kodišna napram sodržavljanom in drugim narodom, ki so njej podložni. Italija pa je v praktičnem življenju in v borbi za obstanek zelo brutalna. Italijanske šolske oblasti so ukinile slovensko šolstvo v Julijski Benečiji.

— Zagreb, 14. decembra. (Izv.) Današnji »Hrvat« objavlja informacijo, ki jo je podal prosvetni minister Stepan Radić nekaterim novinarjem o vsebini razgovora z italijanskim poslanikom Bodrerom. Na tem sestanku je z Bodrerom razpravljaj o pouku italijanščine na šolah v Dalmaciji. Radić je izjavil, da nima ničesar proti temu, da se uče naši Primorci italijanščine tudi v naših šolah. Z ozirom na politiko Italije napram naši državi, katera politika naj bi bila prijateljska, je Radić izjavil, da smatra Mussolinija za čistega Rimljana, toda on ne vporablja onih metod, ki so jih rabili Rimljani, da so ustvarili zavezništvo z Iliri. Pričakovati ie, da se v kratkem sestane prosvetni minister Radić in Mussolini na italijanskem ozemlju, da se definitivno razbistre vsi odnosi med Italijo in Jugoslavijo. Ti odnosi se imajo postaviti na solidni temelj. — Kakor zatrujejo, ie Radić indirektno opozarjal italijanskega poslanika na italijanska nasilja, kie se vrše nad našimi brati v šolah Julijske Benečije.

Politična situacija

Pribečevićev shod v Sremski Mitrovici. — Razkol v radikalni stranki. — Podržavljenje brodarskega sindikata.

— Beograd, 14. decembra. (Izv.) Politični krogi pozorno smotro razvoji dogodkov v radikalnem klubu. V političnem oziru ie bil včerajšnji dan zelo živahen. V Sremski Mitrovici ie bil prav dobro uspel shod samostojnih demokratov. Zborovanja so se udeležili predsednik glavnega odbora SDS posl. Svetozar Pribečević, samostojnodemokratski poslanci dr. Svetislav Popović, Večeslav Wilder in dr. Paleček ter vpokoleni general Voja Živanović. Po avtentičnem poročilu današnje »Politike« se ie zborovanja udeležilo okoli 9000 oseb. Iz Mačve ie prišlo na zborovanje nad 800 kmetov. Nekateri so peš hodili 40 do 50 kilometrov. Za zborovanje ie med kmeti vladalo največje zanimanje. V poldruksornem govoru ie posl. Svetozar Pribečević poročal o sedanjih političnih prilikah. Zbor ie sprejel njegov govor z viharim odobravanjem. Zbor ie tudi ob največjem navdušenju sprejel udanostno čestitko, ki ie bila

dposlana Nj. Velikanstvu kralju povodom krstne slave Karagjorgjevičev.

V radikalnem klubu vladajo še vedno duhove neosolastia. Vsi poskusi pomiriti duhove, so bili doslej brezuspešni. Razni ministri in ugledni radikalni voditelji so skušali včeraj izraznati v klubu nastale diference, kie so se pojavile zlasti v vprašanju »Brodarskega sindikata«. Vsi ti poskusi so ostali brez uspeha. Vlada in kralj zatrujejo, da se tie dni definitivno reši vprašanje brodarskega sindikata, za katerega se ie med radikali razvila nestranečna borba.

Ministrski svet ie tekom tega tedna sprejme in odobri sklep, na podlagi katerega se ima že 1. januarja 1926. prevzeti brodarski sindikat v državno upravo z vsem paroplovnim parkom vred.

Glede glasovanja o izročitvi posl. dr. Eda Lukinica sodišču, ie radikalni klub dal svojim članom popolnoma svobodne roke, da glede tega v skupščini glasujejo po svoji vesti in svojem prevdanku.

vnete duhove obeh struj. Kongres ie včeraj potekel brez vsakega pozitivnega uspeha in se danes nadaljuje.

KONGRES DAVIDOVIČEVE DEMOKRATSKE STRANKE

— Beograd, 14. decembra. (Izv.) Kongres Davidovičeve demokratske stranke ie včeraj nadaljeval razprave o aktualnih problemih. Dr. Voja Veliković in dr. Kumanudi sta poročala o finančni politiki in finančnih problemih. O prosveti ie poročal posl. Agatonović. Posl. Vajić o organizaciji stranke in dr. Grga Angjelinović o specialni organizaciji stranke v Dalmaciji. Razprave so mirno potekle. In so bile končane. Danes dopolne kongres odobri poročila in sprejme predložene obširne resolucije.

PROTEST »ORJUNE« PROTI DR. LEONTIČU

— Beograd, 14. decembra. (Izv.) Beogradska mestna »Orjuna« ie za včeraj v nedeljo sklicala izredno sejo. Na dnevnem redu ie bilo stališče beogradske »Orjune« napram predsedniku direktorija dr. Leontiču, kie ie na nepremišljen način pozval na dvoboj voditelja samostojnih demokratov Svetozara Pribečevića. Beogradska »Orjuna« obsolja postopanje dr. Leontiča napram posl. Svetozaru Pribečeviću ter ga poziva, da izjava primerne konsekvence, ker mu beogradska »Orjuna« izreka nezaupnico.

SMRT PEOGRADSKEGA NOVINARJA

— Beograd, 14. decembra. (Izv.) V Beogradu ie preminul snoči star beogradski novinar Pera Savić, ustanovitelj in bivši direktor pred vojno tzhajaločega »Milega Žurnala«.

PADEC MEDINE

Jeruzalem, 11. decembra. d. Emir Abdalah ie sporočil, da ie Medina v resnici padla 8. t. m. Kralj Ali ie izdal proglas, v katerem naznanja, da se vrši nadaljni boj za Mekko. Po padcu Medine obvladuje Ibn Saud cesto iz Palestine v Hedžas in železniško zvezo med Medino in Damaskom.

Manifest

Ljubljanske univerze.

V zadnjem času se širijo med našim narodom resno smatrane vesti, da se namerava ukiniti ljubljanska univerza ali vsaj nekatere njene fakultete.

Da bodo vsi krogi našega naroda, v katerem ie že izza časa velikega Napoleona globoko zasidrana ideja lastne popolne univerze, poučeni o stališču, kie ga zavzema v tem eminentno kulturnem vprašanju univerzitetni svet kot poklicani predstavitelj univerze, smatra ta za svojo dolžnost izjaviti sledeče:

»Z ujedinenjem v narodni državi Srbov, Hrvatov in Slovencev se ie izpolnila več kot stoletna želja našega naroda: ustanovilo se ie, kot viden znak našega osvobodjenja, vseučilišče v Ljubljani, iz razlogov, kie do danes niso izgubili ničesar na svoji veljavi. Kot nacionalno kulturno središče in žarišče smo ga gojili in čuvali, kot tako se ie vkljub skromnim sredstvom razvijalo in kot tako vrši svoje vzvišeno poslanstvo, ki sta mu ga poverila država in narod.

S ponosom gleda ljubljanska univerza na svoje dosedanje uspehe, kie pričajo o njeni živlenski sili in njenem resnem stremljenju in ki uravničujejo v polni meri njen nadaljni obstoj. — Ljubljanska univerza, postavljena v najzavrednejšo pokrajino kraljevine in v neblizu bližino visoko stoečih starejših kultur, ie roklicana, da v nlemenitem tekmovalniu čuva in razvija domaćo slovensko kulturo. Zato bi bila ukinitve ali na tudi samo okrnitev univerze v Ljubljani nenapraviiva škoda za našo narodno kraljevino.

Pomen univerze v Ljubljani razumejo in čutijo tudi naši bližnji in daljni sosedi, ki vidijo v njej ne samo eno najpomembnejših postojank jugoslovenstva in Slovanstva, marveč, radi niene geografske lege, tudi roklicano kulturno nosredovalko med njimi in nami. Pred vsem na vidio v njej močeno poročilo iskrne, neraztrljive vzajemnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Teda nienega nomena so se zavedali ob njeni ustanovitvi najvišji državni nitelji, naš kralj, vlada in parlament; teda se zaveda najobličje tudi univerza sama.

Ljubljana, 11. decembra 1925.

Za univerzitetni svet:

Rektor: Dr. Leonid PITAMIC, l. r.

Ta manifest se ie poslal g. ministrskemu predsedniku, g. ministru prosvete, gosp. predsedniku parlamenta in drugim odločilnim in vodilnim listom v državi.

AMERIŠKI OPTIMIZEM

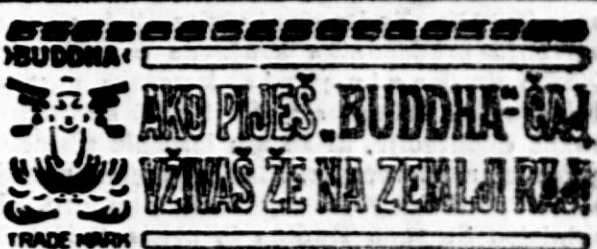
Washington, 13. decembra.

V letnem poročilu zakladnega urada navaja tajnik Mellon razveseljeve dogodke v zadnjem letu in med njimi tudi locarske dogovore. Poročilo naklaša, da bodo ugodno pojmovanje gospodarske obnove Evrope s sestavo Dawesovega načrta, ureditev medzaveznških dolgov, reorganizacija valutnega sistema in stabilizacija meničnega kurza odstranili mnogo negotovosti in da ie odprta pot za popolno gospodarsko obnovo sveta. Kredit in kapital pričeniata prehajati v potrebne države in mednarodni promet se bo zopet vzpostavil. Vprašanje ureditve posojil Zednjenih držav ie znatno napredovalo. Doslej ie fundiranih 7.389.914.000 dolarjev, nefundiranih pa ie še 4 milijarde, 743.955.017 dolarjev, pri čemer tvorijo obveznosti Francije največji delež.

RUSKI PROTEST V TOKIJU

Pariz, 12. decembra e. Po vesteh iz Moskve ie Litvinov naročil svetjskemu zastopniku v Tokiju da protistira pri japonski vladi radi ojačenja japonskih čet v Mandžuriji, ker japonske vojaške prilrave krišo razko japonski prijateljsko pogodbo. V Tokiju pa zatrujejo, da so bili sovjetski čeddeli ob rusko-kitajski mejl pomnoženi. Diplomatski zbor v Miskru ie naprosil ia ponskega generalnega konzula, da s pomočjo japonskega vojskava zščiti po potrebi interese inozemcev.

Pred božičnimi prazniki marsikdo premišljuje, kaj bi podaril svojim dragim za Božič. — V interesu trgovcev ie, da inserirajo v »Slovenskem Narodu«, katerega se gotovo največ čita v Ljubljani in tudi na deželi!

NOGOMETNE TEKME

— Zagreb. V sled slabega vremena se včeraj ni vršila nobena prvenstvena tekma, pač pa so se odikrale prijateljske: Gradjanski:Železničarji 4:1 (1:0). Železničarji so kot znano prejšnjo nedeljo potokili Hasko. Gradjanski:juniorki:Concordia:juniorki 7:0.

— Dunaj. Včerajšnja zmaga nad Mačkah v prvenstveni tekmi 3:1 (1:0) ie vzbudila pravo senzacijo. S to zmago ie Slovan se bolj vtiril pozicijo na drugem mestu dunajskega prvotrazrednega profesionalnega prvenstva. Rudolfsbuzel:Hertha 0:0.

— Budimpešta. FTC:UTK 3:0. ETC:MTK 1:0. S to tekmo ie MTK deflaktivno izgubil prvenstvo, kie ga ie doslej držal veliko let. Na njegovo mesto ie stopil FTC.

— Barcelona, 14. decembra. Reprezentanca Barcelona: Praga 2:1.

— Bruselj, 14. decembra. Avstrija — Belgija 4:3 (3:1). Vienna: Bruselj 10:5.

— Praga, 14. decembra. Prijateljska tekma Slavija: DFC 5:0 (3:0).

Borzna poročila

Ljubljanska borza

LES.

Hrastova drva 1 m. d. suha frc. n. p. 10 vag. 17.80, 17.80; trami merk., 3/3—5/7 po zahtevi kupca frc. vag. n. p. 1 vag. 250, 262.

ZITO.

Pšenica bačka frc. n. p. —, 290; korusa za umetno suha frc. slav. p. 3 vag. 167.50, 167.50; korusa času prim. suha za I. do IV. 5 vag. 180, 180; korusa času prim. suha frc. vag. n. p. z gar. slov. post. 8 vag. 135, 135; korusa drobna Ia, v peči sušena frc. vag. slov. post. —, 190; alda domača frc. vag. slov. p. —, 250; prosa 1 1/2 vag. 200, 200; krompir beli frc. vag. slov. p. —, 75; krompir frc. vag. slav. p. 15 q. 1250, 1250; konopna kučina frc. vag. slav. p. 39 q. 950, 950; otrobi debeli pšen. frc. vag. slov. post. 4 vag. 160, 160.

3 1/2% drž. renta za vojno škodo 305, 320; 7% invest. pos. iz l. 1921 77, 79%; Celjska pos. d. d. 200, 202, Ljublj. kredit banka 210, Merk. banka 100, 104, Prva hrv. šted. —, 950, Kred. zavod 175, 185, Slavenska banka 50, 50, Strojne tovarne in livarne 125, —, Nihag d. d. 35, 35, Združene papirnice 120, —, Stavb. družba d. d. Ljubljana 100, 110, Šešir d. d. 115, 120, 4 1/2% kom. zad. dež. bke 20, 22; 4 1/2% zast. l. kr. dež bke 20, 22.

Zagrebska borza.

Dne 14. decembra. — Sprejeta ob 13.

Devize: Curih 10.8525—10.9325, Praga 166.415—168.415, Pariz 204—208, Newyork 56.10—56.70, London 272.97—274.97, Milan 226.45—228.85, Berlin 13.386—13.486, Dunaj 790.70—800.70. — Valute: dolar 53.45—56.05 lira 223.80—226.20.

7% invest. posojl. 1921 785—79, 2 1/2% drž. rente za ramu štetu 320—321, 320—322, Ljubljanska kreditna 210, Hrv. eskomptna banka 119—119.50, Kred. bka, Zgb. 133—135, Hipotekarna banka 64—64.50, Jugobanka 108—110, Praštediona 945—47.50, Eksploatacija 45, Sečerana, Osijek 420—445, Isis d. d. 60, Nihag 33, Gutman 360, Slaveks 130—155, Slavonija 44 1/2—45, Trboveljska 330, Union, paromim 380, Vevče 120, Agraria 46—47.50.

Inozemske borze.

— Curih, 14. decembra. Borza: Beograd 9.175, Pariz 18.85, London 25.155, Newyork 518.75, Milan 20.92, Praga 15.375 Dunaj 73.12.

— Trst 14. decembra. Beograd 43.95, Pariz 90.35, London 120.10, Newyork 24.75, Praga 73.93, Curih 477.35 Dunaj 380.

— Ah, kako krasno je tu! Kakor v pravljici. —
je vzkljnil Dahir.

